

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-452/16-E

Název právnické osoby vykonávající činnost školy	Vyšší odborná škola pedagogická a Střední pedagogická škola, Litomyšl, Komenského nám. 22
Sídlo	Komenského nám. 22, 570 01 Litomyšl
E-mail právnické osoby	vospspgs@vospspgs.cz
IČ	62032381
Identifikátor	600012794
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Stanislav Leníček
Zřizovatel	Pardubický kraj
Místo inspekční činnosti	Komenského nám. 22, 570 01 Litomyšl Strakovská 1071, 570 01 Litomyšl
Termín inspekční činnosti	10. – 13., 16., 17. a 19. 5. 2016

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů. Inspekční činnost byla vykonána ve střední škole, domově mládeže a školní jídelně.

Charakteristika

Vyšší odborná škola pedagogická a Střední pedagogická škola, Litomyšl, Komenského nám. 22 (dále „škola“) poskytuje vzdělávání a školské služby v souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení.

Škola má více než stoletou tradici ve vzdělávání pedagogů, v Pardubickém kraji je jedinou se zaměřením na přípravu učitelů mateřských škol a vychovatelů.

Aktuálně jsou ve střední škole vyučovány dva obory vzdělání (v délce čtyř let denní formy vzdělávání), a to 75-31-M/01 Předškolní a mimoškolní pedagogika a 78-42-M/03 Pedagogické lyceum. Na základě jejich úspěšného absolvování získávají žáci střední vzdělání s maturitní zkouškou.

Ve školním roce 2015/2016 se ve střední škole ve 12 třídách vzdělává celkem 366 žáků. Jejich počet se od minulé inspekční činnosti výrazněji nezměnil, kapacita je využita z více než 80 %. Speciální vzdělávací potřeby byly diagnostikovány čtyřem žákům. Výuka probíhá podle školních vzdělávacích programů „Předškolní pedagogika a vychovatelství“ a „Pedagogické lyceum“.

Domov mládeže spolu se školní jídelnou sídlí ve Strakovské ulici čp. 1071. K ubytování bylo v době inspekční činnosti přihlášeno 221 žáků a studentů, tedy 99 % nejvyššího povoleného počtu. Činnost probíhá podle Školního vzdělávacího programu domova mládeže. Školní jídelna poskytuje stravování nejen žákům, studentům a zaměstnancům školy, ale i jiného subjektu.

Hodnocení podmínek vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Škola má zpracovanou jasnou, střízlivou koncepci svého rozvoje, při jejímž formulování vedení vycházelo z bohatých zkušeností s edukativní činností, z dlouhodobých záměrů zřizovatele a ze zapojení v mezinárodním projektu Přidružené školy UNESCO. Jednotlivé kroky k dosažení vytyčených cílů jsou konkretizovány v ročních a dalších plánech a jsou postupně realizovány. Mechanismy plánování a organizování jsou funkční. Prostřednictvím vnitřních směrnic (školní řád, vnitřní řády apod.) má škola přehledně nastavena efektivní pravidla své činnosti. Ředitel a jeho zástupci společně řídí pedagogické procesy, monitorují a posuzují stav v jednotlivých oblastech. Škola každoročně vyhodnocuje svoje silné a slabé stránky a hledá příležitosti k dalšímu posunu. Organizační struktura je promyšlená, delegování pravomocí na další pracovníky účelné. Se záležitostmi ve věcech vzdělávání řediteli účinně pomáhají poradní orgány, jež sestávají nejen z vedoucích pracovníků, ale i z učitelů a žáků (rozšířené vedení, poradní sbor ad.). Předmětové komise se zaměřují na kontrolu dodržování školních vzdělávacích programů, navrhují jejich úpravy, připravují aktivity nad rámec běžné výuky apod. Žáci přispívají svými náměty k řešení otázek týkajících se provozu školy.

Pedagogický sbor v době inspekční činnosti čítal 63 učitelů, kteří jsou odborně kvalifikováni či splňují výjimku z odborné kvalifikovanosti stanovenou právním předpisem. Pracovní úvazky většiny z nich jsou kombinované, vyučují na střední i vyšší odborné škole. Důraz je kladen na 100% odbornost výuky (aprobovanost), což v souvislosti s odchodem většího počtu učitelek na mateřskou dovolenou přineslo v minulém období problémy při sestavování rozvrhu. Ředitel školy tak na přechodnou dobu přistoupil k dílčí úpravě učebního plánu, která však nebyla v dané situaci vhodným řešením. Činnost domova mládeže zajišťuje osm kvalifikovaných vychovatelek. Personální rozvoj pedagogických pracovníků je podporován, a to jak formou společného vzdělávání učitelů ve škole (např. práce s multimediální

technikou), tak prostřednictvím individuálních vzdělávacích akcí dlouhodobých (rozšíření kvalifikace, kurzy) i krátkodobých (semináře). Získané finanční prostředky k posílení mezinárodní spolupráce a mobility z programu Erasmus+ umožnily studijní pobyt dvou vyučujících ve Velké Británii. Významným pozitivem je vysoká erudovanost mnoha pedagogů, kteří jsou sami lektory nejrůznějších aktivit v rámci nabídky vzdělávacích institucí. V loňském roce škola pořádala rozsáhlý vzdělávací seminář „Manipulativní činnosti jako prostředek pro rozvoj předmatematických představ dětí předškolního věku“ pro učitelky mateřských škol z celé republiky. Pravidelně ve spolupráci se Společností učitelů matematiky Jednoty českých matematiků a fyziků je organizována konference „Jak učit matematice žáky ve věku 10 – 16 let“.

Ředitel se zejména v součinnosti se zřizovatelem snaží neustále zlepšovat materiální podmínky školy. Historická budova sloužící výuce a moderní areál domova mládeže přispívají svým estetickým prostředím ke kultuře vzdělávání. Na výborné úrovni je vybavení výukovými zdroji, informační, komunikační i didaktickou technikou. Vybudované informační centrum poskytuje multifunkční zázemí pro studium materiálů, klasickou četbu i využití digitálních technologií. Pro výuku tělesné výchovy má škola k dispozici pouze posilovnu a menší tělocvičnu, z toho důvodu jsou pohybové aktivity uskutečňovány i na jiných, zejména městských, sportovištích (sportovní hala, atletický stadion, bazén aj.). Vzhledem k jejich časově náročné dostupnosti je vzdělávací proces v tělovýchovných předmětech realizován v dvouhodinových blocích.

Pravidla k zajištění bezpečného prostředí pro vzdělávání má škola stanovena. Žáci jsou průběžně seznamováni se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví včetně mimořádných událostí. Pozornost je věnována rizikovému chování žáků. V písemné dokumentaci dostupné pedagogickému sboru má škola zajištěn právní rámec prevence, řešení případného výskytu nežádoucích jevů i následná výchovná opatření. Důraz je kladen na zdravý životní styl, součástí vzdělávání jsou kurzy plavání, lyžařský, turistický a cyklistický, které vhodně podporují zájem o pohyb a napomáhají individuálnímu zvyšování fyzické zdatnosti. K upevnování zdravých stravovacích návyků přispívá ve školní jídelně každodenní doplňování stravy saláty, zařazování luštěninových jídel, ryb apod. Dodržování pitného režimu je zajištěno nejen při stravování, během dne mají žáci možnost zakoupení nápojů v bufetu v budově školy.

Podmínky vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům mají očekávanou úroveň.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Realizované školní vzdělávací programy obou vyučovaných oborů byly upraveny k 1. září 2013 tak, aby odpovídaly rámcovým vzdělávacím programům. Při inspekční činnosti bylo vedení školy upozorněno na některé formulační nepřesnosti. Orientační rozvržení vzdělávacího obsahu do ročníků konkretizují tematické plány jednotlivých předmětů. Vyučování je doplňováno a propojováno řadou akcí a projektů (celoroční projekt Vztahy, různé výstavy apod.). Škola cíleně spolupracuje s mnoha subjekty (městská knihovna, místní nemocnice atd.), jež přispívají k obohacení vzdělávací nabídky.

Ve všech hospitovaných hodinách převládala pozitivní pracovní atmosféra. Komunikace žáků a učitelů se vyznačovala vzájemným respektem, přístup pedagogů podporoval rozvoj sociálních a komunikativních kompetencí žáků. Obsah učiva odpovídal požadavkům školních vzdělávacích programů. Dílčí hodnocení žáků prolínalo výukou, avšak prostor pro sebehodnocení, případně vzájemné hodnocení žáků nebyl vyučujícími často poskytnut

vůbec, nebo jen v náznaku. V závěru pouze některých hodin bylo zařazeno shrnutí učiva v rámci fixačního procesu.

Ve výuce humanitního zaměření (český jazyk a literatura, občanská nauka, dějepis) převládalo dominantní postavení učitele s převahou frontálního působení na žáky a předávání hotových poznatků. Občas zařazená týmová práce či spolupráce ve dvojicích, prezentace referátů, využití doplňujících materiálů obohatily a zvýšily efektivitu vzdělávacího procesu. Přínosem byla rovněž aplikace mezipředmětových vztahů a využití poznatků a zkušeností žáků z reálného života. K zapojení didaktické techniky docházelo jen ojediněle, sloužila především pro prezentaci učebních textů. Ke snížení úrovně výuky přispělo užití hovorového a nespisovného jazyka pedagogem, časové prodlevy zdlouhým ústním zkoušením žáka i opisování rozsáhlého zápisu z tabule.

V cizojazyčném vzdělávání vyučující kladli důraz vedle komunikativních dovedností také na rozvoj kompetencí k učení a řešení problémů. V navštívených hodinách žáci často pracovali ve dvojicích nebo skupinách, vyhledávali informace a učili se týmové práci a názorové toleranci. Vyučující koordinovali jejich činnosti a svým individuálním přístupem podněcovali žáky k lepším výkonům. Výuku často zpestřili prací na interaktivní tabuli, pracovními listy, zařazeny byly i poznatky z výměnných stáží s partnerskou školou v Německu.

Nastavené vzdělávací cíle v matematice a předmětech přírodovědného charakteru (zeměpis, biologie) odpovídaly možnostem žáků a směřovaly převážně k utváření kompetence k učení. Uplatněná byla více frontální výuka spojená s výkladem a s aktivnějším zapojením jednotlivců, spíše ojediněle byla využita kooperativní párová práce. Občas zařazené problémové otázky žáky zaujaly, rozvíjely jejich logické uvažování a učily je porozumět zákonitostem přírodních jevů. Účelné bylo i mezipředmětové propojení.

Průběh vyučovacích hodin odborných předmětů (pedagogika, psychologie, předmětové metodiky atd.) se zpravidla vyznačoval promyšlenou organizací a efektivním využitím času. Ve výuce byly vhodně zastoupeny kromě společné práce také činnosti individuální a skupinové s využitím různorodých metod, které podporovaly rozvoj odborných kompetencí žáků důležitých pro budoucí praktické pedagogické působení. Zvolenými didaktickými postupy byli žáci podněcováni k aktivitě, k tvořivému myšlení, často v návaznosti na již získané dovednosti a schopnosti. Vyučující na žáky kladli jasné a přiměřené nároky, nechyběla práce s chybou, s příběhem, modelovou situací, odborným textem. Akceptovány byly alternativní postupy vedoucí k řešení zadaných úkolů. Pouze v několika málo případech se stalo, že výuka byla svým obsahem málo přínosná (celohodinové opakování, místopis souvislé praxe apod.). V některých hodinách (např. hra na hudební nástroj) uplatňovaný individuální přístup přispíval ke zvyšování účinnosti vzdělávání, stejně jako poskytování průběžné zpětné vazby.

Navštívené hodiny s tělovýchovným zaměřením byly promyšlené, organizačně připravené a účelně didakticky zvládnuté. Žáci se se zájmem a na základě svých individuálních předpokladů zapojovali do připravených aktivit, při činnostech ve dvojicích či skupinách dodržovali zásady fair play. Vyučující vhodně delegovali na některé z nich přípravu a sestavení souboru cvičení. Kvalitní byla úvodní protažení vedená žáky, pedagog jen korigoval správné provedení u jednotlivců. Přínosné bylo propojení s konkrétními poznatky z biologického vzdělávání. Průběžné posouzení pohybových dovedností mělo příznivý dopad na motivaci žáků a pozitivní vztah k tělovýchovným aktivitám. Během sledovaných hodin nebyly důsledně dodrženy prvky bezpečného cvičení (žáci cvičili s řetízky, náramky). Po upozornění v průběhu inspekční činnosti vyučující přijali odpovídající opatření k nápravě.

Důležité postavení má ve vzdělávacím procesu pedagogická praxe, jejíž systém je velice dobře propracovaný, smysluplný, přínosný. Sestává z průběžné, souvislé, blokové a prázdninové praxe nastavené tak, aby žáci měli příležitost pracovat s různými věkovými kategoriemi dětí, a to jak v mateřských školách, tak ve školních družinách i dalších školských zařízeních, s nimiž pro tento účel škola navazuje smluvní vztah. V průběhu sledované praxe žáci uplatňovali osvojené vědomosti a dovednosti v konkrétních činnostech a podmínkách. Při průběžné praxi dokázali již samostatně připravit a v týmu realizovat komplexní výchovně vzdělávací práci s dětmi. Při souvislé praxi se zapojili do probíhajících jednotlivých aktivit (např. při spontánních činnostech), nebo je i sami vedli.

Domov mládeže škola vhodně využívá jako cvičné zařízení, uskutečňuje se v něm bloková praxe maturitních ročníků. Jeho školní vzdělávací program vychází ze základních principů školních vzdělávacích programů výše uvedených oborů vzdělání. Vychovatelé se průběžně snaží o vytvoření co nejlepších podmínek pro přípravu žáků na vyučování, tedy demokratického, přátelského prostředí, založeného na vzájemném respektování, spolupráci, dobrovolnosti a dialogu. Ubytováním slouží základní vybavení pro odpočinek, zájmové činnosti, studium či hygienu. Nabízené volnočasové aktivity jsou rozdělené na pravidelnou zájmovou činnost pro zapsané žáky (např. taneční, výtvarný, dramatický kroužek, večerní kresba) a nabídkovou i pro příchozí žáky (převážně sportovní).

Průběh vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům má očekávanou úroveň.

Hodnocení výsledků vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům

Při přijímání ke vzdělávání ve střední škole ředitel respektuje právní předpisy. Vzhledem k jedinečnosti školy počet přihlášených mnohonásobně převyšuje její kapacitní možnosti, každoročně je tak vydáno značné množství rozhodnutí o nepřijetí. K usnadnění přechodu přijatých žáků ze základních škol je pořádán adaptační několikadenní kurz napomáhající vzájemnému poznání a stmelení nově vzniklých třídních kolektivů. Preventivní program je zaměřen především na aktivity, které kultivují školní vztahové klima, ale rozvíjejí i vědomostní bázi, jež žákům umožňuje orientovat se v problematice šikany, diskriminace, nepřátelství nebo násilí. Vzhledem ke vzdělávacímu obsahu školních vzdělávacích programů jsou tyto vědomosti získávány i během výuky. Obtíže žáků nejsou přehlíženy, v letošním školním roce řešili třídní učitelé ve spolupráci s vychovatelkami domova mládeže především problematiku záškoláctví, kouření, nevhodného chování, prevenci sociální exkluze. O závažnějších případech je informováno vedení školy. Spolupráce s metodikem prevence či výchovným poradcem (ve smyslu intervence) je vyvolána podle potřeby třídních učitelů. Z nadačního fondu školy jsou mimo jiné poskytovány příspěvky na podporu sociálně slabších žáků, nakupovány například učebnice, hrazeny akce školy apod.

Občanské a sociální kompetence posilují různé mimoškolní aktivity (exkurze, charitativní akce apod.). Přínosem pro tuto oblast i pro rozvoj cizojazyčné gramotnosti žáků jsou poznávací zájezdy do anglicky a německy hovořících zemí. Dlouhodobá spolupráce s partnerskou střední školou v SRN, kterou finančně podporuje Česko-německý fond budoucnosti, prohlubuje i odborné znalosti žáků. Průběžná spolupráce s Městskou knihovnou Litomyšl napomáhá rozvoji čtenářské gramotnosti, účast žáků na besedách a přednáškách přispívá k rozšíření jejich literárního a společenského přehledu.

Sounáležitost s městem je podporována organizováním akcí pro veřejnost. Nezaměnitelnou roli v této oblasti má smíšený pěvecký sbor KOS, jež skvěle reprezentuje školu i v mezinárodním srovnání. V loňském školním roce mu přinesla soutěž v Budapešti ve velké konkurenci vítězství. Ve městě se sbor prezentuje nejen v rámci mezinárodního

hudebního festivalu Smetanova Litomyšl, ale pořádá i vlastní koncerty, například u příležitosti adventu. Nadání jedné z členek bylo v uplynulém období odměněno titulem Mladý talent Pardubického kraje.

Účinnou zpětnou vazbu o kvalitě vzdělávání poskytuje pravidelná několikanásobná účast žáků v celostátním kole Středoškolské odborné činnosti, která ukazuje a rozšiřuje jejich vědomosti. V dalších soutěžích bylo vynikajícím výsledkem 2. místo v republikovém finále soutěže v německém jazyce nebo kompletní medailová sbírka z pěvecké přehlídky s mezinárodní účastí. Úspěchů dosahují žáci každoročně i ve sportovních kláních, například v lehké atletice. Pro podporu talentovaných žáků získává škola na základě výsledků dosažených v soutěžích finanční prostředky z rozvojového programu Excellence středních škol.

Úroveň znalostí a dovedností žáků pedagogové posuzují prostřednictvím vlastních evaluačních nástrojů. Z analýzy celkového prospěchu na vysvědčení v posledních dvou klasifikačních obdobích nevyplynuly žádné podstatné problémy týkající se hodnocení výsledků vzdělávání žáků. Pokaždé přibližně 23 % z jejich celkového počtu prospělo s vyznamenáním, podíl neprospívajících byl v 1. pololetí letošního školního roku necelá 4 %. Podrobnější rozbor ukázal, že nejčastěji byli žáci hodnoceni stupněm nedostatečný v předmětech psychologie a česká a světová literatura (resp. literatura a kultura). Žákům s rizikem neúspěchu učitelé po dohodě poskytují konzultace, případně opatření v rámci výuky (např. možnost zkoušení z předem daného tématu). Při identifikaci speciálních vzdělávacích potřeb žáků pedagogové spolupracují se školskými poradenskými zařízeními. Při jejich vzdělávání uplatňují doporučení vzešlá na základě diagnostikovaných vývojových poruch učení (individuální vzdělávací plán apod.). Maturitní zkouška ve školním roce 2014/2015 byla v konečném součtu úspěšná pro 95 % žáků. Výsledky dílčích zkoušek společné části maturitní zkoušky v jarním období kopírovaly celostátní čísla. Při monitorování ústních zkoušek společné a profilové části v letošním roce žáci prokazovali velmi dobrou připravenost. Kvalita vzdělávání byla v uplynulém období ověřována také prostřednictvím výběrového zjišťování ČŠI, jehož výsledky v přírodovědném přehledu odpovídaly republikovému průměru.

Výsledky vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacím programům mají očekávanou úroveň.

Závěry

Zásadní klady

- *materiální podmínky střední školy i domova mládeže*
- *propracovaný systém výuky odborných předmětů a pedagogické praxe*
- *podpora osobnostního rozvoje žáků a jejich odborné přípravy pro praktické působení*
- *prezentace školy na veřejnosti*
- *úspěšná projektová činnost a mezinárodní spolupráce*

Slabé stránky

- *využívání málo aktivizujících metod a forem práce při výuce některých předmětů*

Návrhy na zlepšení (udržení) stavu

- *udržet si výbornou úroveň metodické přípravy v oblasti předškolní pedagogiky*

- *pro kvalitativní posun výuky v některých všeobecně vzdělávacích předmětech je žádoucí začleňovat větší prostor pro aktivní uplatnění žáků, využívat jejich dosavadní vědomosti a názory a zařazovat sebereflexi žáků v zájmu sebepoznání a zodpovědnosti*
- *cíleně navazovat týmovou spolupráci třídních učitelů s metodikem prevence a výchovným poradcem, informace využívat při plánování preventivních aktivit*

Hodnocení vývoje

- *střední škola si dlouhodobě udržuje vysoký standard zejména odborné výuky*

Seznam dokladů a ostatních materiálů, o které se inspekční zjištění opírá

1. Zřizovací listina ze dne 19. prosince 2013
2. Rozhodnutí MŠMT o změně v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. MSMT-28514/2012-25, ze dne 29. srpna 2012
3. Rozhodnutí Krajského úřadu Pardubického kraje o změně v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. SpKrÚ 44338/2012 OŠKT, ze dne 15. října 2012
4. Jmenování do funkce ředitele školy, čj. 26 432/96-60, ze dne 24. září 1996
5. Školní vzdělávací program „Předškolní pedagogika a vychovatelství“ platný od 1. září 2013
6. Školní vzdělávací program „Pedagogické lyceum“ platný od 1. září 2013
7. Školní vzdělávací program domova mládeže platný od 1. září 2013
8. Školní matrika - školní rok 2015/2016
9. Školní řád střední školy platný od 1. září 2015
10. Vnitřní řád domova mládeže platný od 1. září 2013
11. Rozvrhy hodin tříd a učitelů - školní rok 2015/2016
12. Třídní knihy - školní roky 2014/2015 a 2015/2016
13. Minimální preventivní program – školní rok 2015/2016
14. Výroční zpráva o činnosti školy - školní rok 2014/2015
15. Záznamy z jednání pedagogické rady - školní roky 2014/2015, 2015/2016
16. Personální dokumentace pedagogických pracovníků - školní rok 2015/2016

Poučení

Podle § 174 odst. 10 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Mirka Machková, školní inspektorka	Mgr. Mirka Machková v. r.
Mgr. Eva Škodová, školní inspektorka	Mgr. Eva Škodová v. r.
Mgr. Olga Příhodová, školní inspektorka	Mgr. Olga Příhodová v. r.
Mgr. Ladislava Jindrová, školní inspektorka	Mgr. Ladislava Jindrová v. r.
Ing. Michaela Vachunová, školní inspektorka	Ing. Michaela Vachunová v. r.
Bc. Lenka Koutníková, kontrolní pracovnice	Bc. Lenka Koutníková v. r.
Mgr. Alena Butulová, odborník na prevenci sociálně patologických jevů	Mgr. Alena Butulová v. r.

V Pardubicích 14. června 2016

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Stanislav Leníček, ředitel školy	Stanislav Leníček v. r.
----------------------------------	-------------------------

V Litomyšli 28. června 2016